

Nr 205.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 1 kap. 42 § i lagen den 12 maj 1917 om fastighetsbildning i stad m. m.; given Stockholms slott den 21 mars 1924.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 1 kap. 42 § i lagen den 12 maj 1917 om fastighetsbildning i stad, förslag till lag om ändrad lydelse av lagen den 12 maj 1917 om tillägg till lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyvning, ägostyckning och jordavsöndring samt förslag till lag om ändrad lydelse av 21 § i nämnda lag den 27 juni 1896.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Birger Ekeberg.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 1 kap. 42 § i lagen den 12 maj 1917 (nr 269) om fastighetsbildning i stad.

Härigenom förordnas, att 1 kap. 42 § i lagen den 12 maj 1917 om fastighetsbildning i stad skall i nedan angivna del erhålla följande ändrade lydelse:

42 §.

Är — — — lov.

Framställning — — — hörd.

Sedan — — — området.

Finnes stadsplan för område, varom i första stycket förmäles, tills vidare icke böra upprättas, men prövas behov av särskilda föreskrifter med avseende å byggnadsverksamhetens ordnande inom området föreligga, må Konungen meddela sådana föreskrifter. Framställning om meddelande av dylika föreskrifter göres av Konungens befallningshavande eller av ägare av jord inom området. Innan föreskrifter, varom nu är sagt, meddelas, skola kommunalfullmäktige i orten eller, där sådana ej finnas, kommunalstämman, så ock ägare av jord inom området, där han ej själv gjort framställning, varom ovan sägs, ävensom befolkningen därstädes genom Konungens befallningshavandes försorg erhålla tillfälle att yttra sig i ärendet.

Denna lag skall träda i kraft dagen efter den då lagen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

F ö r s l a g

till

L a g

om ändrad lydelse av lagen den 12 maj 1917 (nr 274) om tillägg till lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyvning, ägostyckning och jordavsöndring.

Härigenom förordnas, att lagen den 12 maj 1917 om tillägg till lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyvning, ägostyckning och jordavsöndring skall erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

I fråga — — — ordförande.

2 §.

Har Konungen jämlikt 1 kap. 42 § första stycket i lagen om fastighetsbildning i stad eller motsvarande äldre bestämmelse förordnat, att statsplan för visst område skall upprättas, må ägostyckning inom det område icke ske på sådant sätt, att markens ändamålsenliga bebyggande försvåras.

Lag samma vare beträffande ägostyckning inom område, i fråga om vilket Konungen jämlikt sista stycket av förenämnda paragraf meddelat särskilda föreskrifter med avseende å byggnadsverksamhetens ordnande, och skall härjämte i fråga om ägostyckning inom sådant område vad i 5 kap. 8 § andra stycket i lagen om fastighetsbildning i stad finnes stadgat äga motsvarande tillämpning.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling. Lagen äger tillämpning jämväl beträffande ägostyckning, vartill förordnande meddelats den 20 mars 1924 eller därefter före den nya lagens ikraftträdande, samt ägostyckning, som avses i 3 § i lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyvning, ägostyckning och jordavsöndring, där avtalet om överlåtelsen skett under sistnämnda tid, allt så vida ej fastställelse å förrättningen meddelats innan den nya lagen trätt i kraft.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 21 § i lagen den 27 juni 1896 (nr 41 s. 1) om hemmansklyvning, ägostyckning och jordavsöndring.

Härigenom förordnas, att 21 § i lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyvning, ägostyckning och jordavsöndring, sådant detta lagrum lyder enligt lag den 12 maj 1917 (nr 273), skall i nedan angivna del erhålla följande ändrade lydelse:

21 §.

Jordområde — — — bestämt.

Avhandling — — — avsöndringen.

Innan — — — inhämtas.

I fråga — — — befallningshavande.

Har Konungen jämlikt 1 kap. 42 § första stycket i lagen om fastighetsbildning i stad eller motsvarande äldre bestämmelse förordnat, att stadsplan för visst område skall upprättas, må avsöndring inom det område icke ske på sådant sätt, att markens ändamålsenliga bebyggande försvåras. Lag samma vare beträffande avsöndring inom område, i fråga om vilket Konungen jämlikt sista stycket av förenämnda paragraf meddelat särskilda föreskrifter med avseende å byggnadsverksamhetens ordnande, och skall härjämte i fråga om avsöndring inom sådant område vad i 5 kap. 8 § andra stycket i lagen om fastighetsbildning i stad finnes stadgat äga motsvarande tillämpning.

Önskar — — — kartan.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling. Lagen äger tillämpning jämväl beträffande avsöndring, som skett den 20 mars 1924 eller därefter före den nya lagens ikraftträdande, dock ej där fastställelse å avsöndringen meddelats innan den nya lagen trätt i kraft.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stock-
holms slott den 14 mars 1924.*

Närvarande:

Statsministern TRYGGER, ministern för utrikes ärendena friherre MARKS VON
WÜRTEMBERG, statsråden MALM, EKEBERG, BESKOW, MALMROTH, HASSELROT,
STRIDSBERG, LÜBECK, CLASON, WOHLIN, PETTERSSON.

Departementschefen, statsrådet Ekeberg anför:

Uti en till Kungl. Maj:ts befallningshavande i Stockholms län ingiven
skrivelse har länsarkitekten E. Stenfors anfört bland annat:

Nyskapandet av samhällen har i våra dagar tagit en förut oanad om-
fattning. Enbart i Stockholms närmaste omgivningar är för närvarande
under utveckling ej mindre än ett femtiotal sådana. Efterfrågan å bygg-
nadsplatser på landet, särskilt i närheten av större städer, har blivit oer-
hört stor, till synes huvudsakligen beroende av en strävan hos stora be-
folkningslager att ernå rymligare, sundare och billigare bostäder än som
inom staden erbjudas. Härom är endast gott att säga. Men denna liv-
liga efterfrågan har föranlett uppkomsten av en mängd markstycknings-
företag, vilka icke äga förmåga eller intresse att ordna samhällsbyggandet
på ett tillfredsställande sätt.

Nu gällande lagstiftning är mycket omfattande, detaljerad och sträng
i fråga om reglerande av samhällen, som redan fått den mognad, att de
åtminstone äga municipalsamhälles karaktär. För utvecklingen dessför-
innan saknas effektiva lagföreskrifter. Samhällena växa fram i frihet,
flerstädes planlöst och fult. I det följande skall detta närmare belysas.

Köpet av ett stycke mark i och för bebyggande inom område, där sam-
hällsbildning pågår, är väl ett affärsavtal mellan markförsäljaren och
köparen, varav bägge, såsom vanligt vid affärer, torde få taga konsekven-
serna. Men det innebär även ett led i samhällsutvecklingen och rör där-
med flera än nämnda parter; strängt taget alla de inom området bosatta.

Ett samhälle måste byggas efter vissa principer, som samhöra med
själva begreppet samhälle. Byggnadsfastigheterna gruppera sig sålunda
i kvarter på grund av nödvändigheten att bereda utfartsvägar till dem
alla. Mindre sådana vägar leda till de större och dessa föra trafiken i så
att säga samlad form till allmänna landsvägar eller trafikcentra av olika
slag. Vägarna bilda alltså ett sammanhängande nät av viss organisk be-
skaffenhet. Tomterna gruppera sig i mellanrummen till slutna enheter,
kvarteren. I det stora hela bildar samhället sålunda redan i sin planin-
delning en organism.

Det är därför i regel icke likgiltigt var en byggnadsfastighet förlägges
å marken eller huru den där gränssättes. Ty den måste låta sig inordnas i
någon kvartersenhet och får icke rubba sammanhanget i det blivande väg-
nätet. Begås felaktighet häruti, kan markförsäljaren helt undandraga sig

varje påföljd därav, men på ortens befolkning ankommer att med tiden bekosta genomförandet av de nödvändiga rättelserna. Alltså är varje tomtförsäljning under pågående samhällsbildning av direkt allmänt intresse för dem som inom området för densamma bosätta sig.

Men dessa äro i de flesta fall icke i stånd att utöva något nämnvärt inflytande å markexploatören. I vår nuvarande lagstiftning saknas varje verklig inskränkning av rätten att stycka jord å landsbygden utanför de formellt färdigbildade samhällenas krets. En markexploatör får därför ohejdad av lagar och förordningar stycka sin jord bäst han behagar. Alla olyckliga följder av misstag och oförstånd eller hänsynslöshet vid markförsäljningen får, såsom nyss antytts, den å orten inflyttade befolkningen bära, oaktat den på intet vis är skuld därtill. Häri ligger en påtaglig orättvisa.

Erfarenheter från samhällsbyggandet i Stockholmstrakten visa, att vad nu sagts om bristfälligheter icke är någon teoretisk konstruktion utan en bister verklighet. Samhällena ha vuxit upp till de mest orediga gyttningar av byggnadsfastigheter utan spår av organiskt sammanhang i vägnätet eller eljest i den yttre strukturen. Det är alltför lätt att konstatera fullständig brist av varje sakkunskap vid dessa samhällens grundande. Ingen planläggning har förekommit. Tomt vid tomt har sålts, utan annan riktlinje för markstyckningen än tomternas säljbarhet. Och tillgången å spekulanter synes, trots alla brister, hava varit nära nog outtömlig.

Uti 1 kap. 42 § lagen om fastighetsbildning i stad föreskrives, att om större byggnadsverksamhet är att förvänta inom område å landet, där 41 § icke äger tillämpning, d. v. s. där en större sammanträngd befolkning icke ännu finnes, äger Konungen förordna, att stadsplan för området skall upprättas. Sedan sådant förordnande meddelats, får nybyggnad ej företagas, innan stadsplan fastställts. När detta har skett gäller bestämmelsen, att nybyggnad ej får ske å gatumark. Men varken föreskrifterna i 1 kap. lagen om fastighetsbildning i stad eller byggnadsstadgan bliver gällande. Sedan 1 juli 1916 är det emellertid möjligt att i samband med stadsplanen få fastställda särskilda bestämmelser med avseende å byggnads-kvarterens användande. I några fall har Kungl. Maj:t med stöd av 1 kap. 46 § i meranämnda lag även fastställt närmare föreskrifter i fråga om bebyggandet (byggnadsordning).

Det skulle ju kunna synas, som om härmed redan vore fullt tillfredsställande sörjt i lagstiftningsväg för reglering av samhällsbildningarnas utveckling, under tiden till dess municipalsamhälle komme till stånd.

Nyssnämnda komplex av föreskrifter sammanhänga med tillkomsten av stadsplan för området. Men varken markförsäljaren eller annan kan tvingas att tillsläppa kostnaden härför. Lagstiftarna förutsatte, att markägaren i allmänhet av sitt intresse skulle manas därtill, enär han icke får bebygga område, förrän stadsplan blivit fastställd. Detta antagande har emellertid visat sig felaktigt.

I lagstiftningen har icke meddelats något hinder för styckning och försäljning av marken till byggnadsfastigheter under tiden byggnadsförbudet råder. Jämlikt föreskrift i nyssnämnda paragraf kan dispens från byggnadsförbudet sökas hos Kungl. Maj:ts befallningshavande. I tanke att Kungl. Maj:ts befallningshavande ej gärna hindrar byggande av bostadshus, i all synnerhet ej i dessa tider av bostadsbrist, inköper spekulanten tomten. På helt kort tid kan sålunda flertalet saluhållna tomter bliva i god tro förvärvade av bostadsbehövande personer. Underhand-

lingar om lan till byggandet igångsättas, uppgörelser träffas därom och om leveranser. Under tiden undergår byggnadsansökningen sin prövning, och när den ligger färdig till beslut torde det i flertalet fall redan av humanitära skäl vara svårt att neka tillstånd till byggnadsföretaget, då med vägrat sådant skulle hota tomtköparens ekonomiska ruin och familjens försättande på bar bakke.

Byggnadsförbudet rör i högsta grad tomtköparen. Vad markförsäljaren däremot angår har han under fullt laga former sålt ett stycke av sin mark. I vilken ordning och på vad sätt den bebygges influerar ej direkt hans affär. Någon verksam påtryckning å honom till åstadkommande av stadsplan utgör byggnadsförbudet således i regel icke. Detta så mycket mindre, som enligt vad erfarenheten visar, en stadsplans tillkomst är synnerligen besvärande för honom.

Upprättande av en stadsplan efter nutida fordringar kräver mycket arbete och därför också lång tid. Innan fastställelse erhålles, plägar även en avsevärd tidsrymd förgå. Att under denna långa väntetid hålla affären flytande utan tomtförsäljning är förenat med stora svårigheter, för att icke säga omöjligt i de flesta fall.

Motviljan hos markexploatören mot stadsplan torde dock i än högra grad bero därpå att denna skulle alltför mycket binda utvecklingslinjerna på detta tidiga stadium av samhällets liv, då dess framtida gestaltning endast kan gissningsvis bedömas. Uppenbarligen ligger också fara i att alltför tidigt fastställa stadsplan för ett område, om vars utveckling man egentligen ingenting vet.

Det har därför också i praktiken visat sig att stadsplan enligt 42 § tillkommer först på ett relativt långt framskridet stadium av samhällsutvecklingen.

På sätt som nu sagts har det kommit sig att oaktat lagstiftningen tydligen avsett en reglering och kontroll av begynnande samhällsbyggande, detta dock i flertalet fall fortgått utan effektiv tillsyn under en mycket viktig period, då själva kärnan av samhället danades. Att detta förhållande varit olyckligt har ovan framhållits.

Största skulden faller på den fria jordstyckningens konto, den därnäst på felaktigheten i att ovillkorligen förbinda byggnadsföreskrifters utfärdande med tillkomsten av en stadsplan, vilken senare på ifrågavarande samhälleliga utvecklingsstadium i många fall är till mera besvär än nytta och i allmänhet icke kan med de medel lagen anvisar framvingas.

I slutet av skrivelsen framhåller Stenfors vidare, att mer effektiva bestämmelser på ifrågavarande område syntes nödvändiga, att detta jämväl beaktats i föreliggande förslag till nya jorddelnings- och stadsplanlagar, men att emellertid i avbidan på dessa förslags genomförande provisoriska lagstiftningsåtgärder syntes böra vidtagas. Stenfors har tillika avgivit förslag till bestämmelser i ämnet.

Med underdånig skrivelse den 14 december 1923 har Kungl. Maj:ts befallningshavande överlämnat Stenfors berörda framställning, därvid befallningshavanden vitsordat förekomsten av de av Stenfors påpekade olägenheterna. Länsstyrelsen framhåller i sin skrivelse, hurusom det uppenbarligen är av vikt att vid ägostyckning eller jordavsöndring inom område, där större byggnadsverksamhet är att förvänta, hänsyn tages

därtill, att områdets framtida ändamålsenliga bebyggande icke försvåras, varjämte länsstyrelsen vidare anför:

Länsstyrelsen anser det vara önskvärt att en lagstiftning i sådant syfte kommer till stånd. Under de två senare åren har länsstyrelsen, då den haft att handlägga ansökningar om fastställelse å avsöndringar och handlingarna synas giva vid handen att fråga är om framtida samhällsbildning, sökt att genom länsarkitekten i länet på underhandlingens väg ävägabringa utläggande av de olika avsöndrade områdena på ett sätt, som främjade ett ändamålsenligt bebyggande av området och tillgodosåge trafikmöjligheterna inom detsamma. Länsstyrelsens bemödanden att sålunda på underhandlingens väg nå detta önskemål har visserligen oftast krönts med framgång, men med nuvarande brist på lagstiftning i ämnet kan en sådan utgång icke alltid påräknas.

Under hänvisning till vad sålunda anförts har länsstyrelsen hemställt om vidtagande av de ifrågasatta lagstiftningsåtgärderna, därvid länsstyrelsen jämväl föreslagit vissa redaktionella jämkningar i de av Stenfors utarbetade författningsförslagen. Beträffande de föreslagna bestämmelserna anför länsstyrelsen:

De nu framlagda lagförslagen hava erhållit en så allmän avfattning att de kunna anpassa sig efter de särskilda förhållanden, som i ett givet fall må föreligga. De torde böra betraktas såsom provisoriska och i sinom tid avlösas av mera utformade föreskrifter, sedan vid tillämpningen av de provisoriska erfarenhet på området vunnits.

Vidare har egnahemsföreningarnas i Stockholmstrakten centralförening u. p. a. i en till Konungen ställd, den 18 december 1923 dagtecknad skrift i underdånighet hemställt om vidtagande av lagstiftningsåtgärder till åstadkommande av ordnade förhållanden vid bildandet av nya samhällen. I nämnda skrift anför föreningen bl. a.:

Erfarenheterna från vår förenings verksamhetsområde i Stockholmstrakten ge vid handen, att de senaste åren, till följd av i huvudstaden rådande bostadsbrist och höga hyror, en för varje år allt mer ökad ström av egnahemsbyggare sökt sig ut till landsbygden i Stockholms närhet. Då man för smålägenheter säkerligen får räkna med höga hyror de närmaste åren, och önskan att med bostaden sammanbinda ett stycke jord är så allmänt utbredd bland befolkningen, som nu är fallet, kan man räkna med en fortsatt kraftig samhällsutveckling i här antydd riktning.

Denna begärlighet på jord för egna hem har åstadkommit, att en helt ny kategori av tomtförsäljare uppstått, vilka sakna egentliga förutsättningar för det åtagna värvet. Under det att de mera välkända tomtbolagen känt ett visst ansvar mot de samhällen de skapat och åtminstone tillfredsställt de mest elementära kraven i detta hänseende, ha de flesta på senare tid uppkomna tomtförsäljarnas enda intresse gått ut på att göra en snabb och vinstgivande affär. Följden har också blivit att en hel del nya egnahemssamhällen uppstått där ej ens vägar till de försälda och bebyggda tomterna finnas, än mindre har frågan om dessa vägars överlåtande till samhället ordnats.

Kommer så härtill att även å de mest olämpliga, vattensjuka områden, utan föregående dränering tomter säljas och bebyggas, så blir följden

den, att det försunnade sent omsider, under betydligt förstörade uppoffringar, måste tillrättaläggas för kostnader, som i många fall överstiga tomtköparnas förmåga. Självklart är att även sanitära vådor äro förenade med detta sätt att bygga samhällen.

Enligt vårt förmenande kan inte nuvarande laglöshet på detta område fortgå längre, utan måste ett snabbt inskridande göras fortast möjligt såvida inte ovärderliga förluster skola drabba dessa nya delar av samhället.

Till följd av särskilda nädiga remisser hava underdåniga utlåtanden i förevarande ärende avgivits av byggnadsstyrelsen och lantmäteristyrelsen.

Byggnadsstyrelsen erinrar i sitt yttrande, att styrelsen upprepade gånger i annat sammanhang berört de av Stenfors i hans ovan omfördälda skrivelse påpekade missförhållandena. Styrelsen framhåller sålunda, bl. a., hurusom styrelsen i underdånig skrivelse den 4 januari 1922 hemställt om åstadkommande snarast möjligt av sådan ändring i gällande bestämmelser om jordavsöndring, att där avsöndring ägde rum inom område, beträffande vilket Kungl. Maj:t jämlikt 1 kap. 42 § i lagen om fastighetsbildning i stad förordnat, att stadsplan för detsamma skulle upprättas, vad i 5 kap. 8 § första och tredje styckena av samma lag funnes föreskrivet skulle äga motsvarande tillämpning. Byggnadsstyrelsen anför vidare:

Då, enligt vad byggnadsstyrelsen tror sig veta, framläggandet av såväl förslag till ny lag om delning av jord å landet m. m., som även förslag till ny stadsplanelag och ny byggnadsstadga framskjutits, men å andra sidan nyanläggandet av samhällen i första rummet i samband med egnahemsbyggande tagit en förut oanad omfattning, och utvecklingen på detta område synbarligen går allt hastigare, i många fall efter långt ifrån lyckliga riktlinjer, varigenom olägenheterna av bristande lagstiftning i berörda avseende blivit alltmera i ögonen fallande, har byggnadsstyrelsen, i stark känsla av att det uppenbarligen ligger fara i ytterligare dröjsmål med erforderliga lagåtgärder, ansett sig böra på det livligaste understödja länsstyrelsens förevarande framställning om partiella lagändringar av provisorisk natur.

Med hänsyn till den av styrelsen ovan påpekade, i hög grad ofördelaktiga utvecklingen av förhållandena på ifrågavarande område finner styrelsen en lagändring i den mindre omfattning, som styrelsen föreslagit i ovanberörda underdåniga skrivelse den 4 januari 1922, numera ej vara tillfyllest. Styrelsen vill därför tillstyrka ändringar i den riktning, som avses i länsstyrelsens förevarande framställning, varigenom fastighetsbildningen och i viss mån även byggnadsverksamheten på icke blott de planlagda landsområdena utan även på övrig landsbygd, där samhällsbildning pågår, bleve underkastad kontroll.

I detta sammanhang anser jag mig böra meddela, att byggnadsstyrelsens förenämnda underdåniga framställning av den 4 januari 1922 på grund av nådig remiss varit föremål för utlåtande av lantmäteristyrelsen, vilken jämväl inhämtat yttrande i ärendet från överlantmätarna i riket.

Bland dessa tjänstemän hava olika meningar kommit till synes i fråga om nyttan och behovet av den av byggnadsstyrelsen föreslagna lagändringen. Från åtskilliga håll har sålunda gjorts gällande, att skäl saknades att upptaga den av byggnadsstyrelsen väckta frågan till särskild behandling, enär densamma lämpligen borde vinna sin lösning i samband med den på dagordningen stående revisionen av jorddelningslagstiftningen i allmänhet. Till denna ståndpunkt anslöt sig lantmäteristyrelsen, vilken tillika hänvisade till ett av styrelsen den 26 maj 1922 till rikets lantmätare utfärdat »cirkulär med vissa anvisningar beträffande jorddelningsförrättningar, som avse bildandet av fastigheter för byggnadsändamål m. m.». Byggnadsstyrelsen har sedermera, under hänvisning till det av styrelsen avgivna utlåtande beträffande förberörda framställning av länsstyrelsen i Stockholms län, hemställt, att vad styrelsen i sin skrivelse den 4 januari 1922 anfört icke måtte till någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd föranleda.

Lantmäteristyrelsen anför i sitt utlåtande beträffande nu ifrågavarande ärende bl. a.:

De förslag till lagändringar, som i länsstyrelsens nu föreliggande underdåniga framställning förordas, avse att utsträcka tillämpligheten av de föreskrifter, som nu gälla för jorddelning inom samhälle, där byggnadsstadgan för rikets städer är gällande, även till sådana områden å landet, för vilka Konungen jämlikt 1 kap. 42 § fastighetsbildningslagen förordnat, att stadsplan skall upprättas. Därjämte skulle genom förslaget även möjlighet beredas, att utan förordnande angående stadsplans upprättande vid behov särskilda föreskrifter för bebyggande skulle kunna utfärdas för viss ort å landet, varvid även för dylik ort sådana föreskrifter skulle gälla, att jorddelning icke finge verkställas på sådant sätt, att markens ändamålsenliga bebyggande försvåras.

Uti underdånigt utlåtande den 26 maj 1922 över ett av byggnadsstyrelsen i underdånig skrivelse den 4 januari 1922 framställt förslag att, utan avvaktan på revideringen av byggnadsväsendets lagar i deras helhet eller lagarna i övrigt om jorddelning å landet, viss ändring måtte åstadkommas i nu gällande lag om jordavsöndring, har lantmäteristyrelsen bl. a. uttalat, att styrelsen givetvis vore enig med byggnadsstyrelsen i fråga om behovet av åtgärder för att få bättre förhållanden till stånd beträffande fastighetsbildning för byggnadsändamål och blivande samhällsbildning. Lantmäteristyrelsen höll dock före, att tillräckliga skäl icke föreläge att då utbryta det av byggnadsstyrelsen väckta spörsmålet från på dagordningen stående frågor om revision av jorddelningslagstiftningen jämte fastighetsbildningslagen. Styrelsen trodde sig desto hellre böra intaga denna ståndpunkt, som byggnadsstyrelsens förslag i jämförelsevis ringa grad syns styrelsen ägnat att avhjälpa förefintliga missförhållanden, under det att lantmäteristyrelsen hoppades, att i avvaktan på en fullständig lagstiftning på ifrågavarande område, syftet med byggnadsstyrelsens framställning komme att i långt större utsträckning vinnas genom den cirkulärskrivelse till rikets lantmätare, som lantmäteristyrelsen samma dag utlåtandet avgavs utfärdad med vissa anvisningar beträffande jorddelningsförrättningar, som avse bildandet av fastigheter för byggnadsändamål m. m.

Lantmäteristyrelsen finner sin sålunda angivna standpunkt fortfarande äga sitt berättigande och numera kanske än mer är att beakta, då frågan om ny jorddelningslagstiftning ryckt närmare sin lösning. Lantmäteristyrelsen vill emellertid på intet sätt förneka önskvärdheten av att under nuvarande förhållanden med livlig byggnadsverksamhet inom förorter^{na} till städerna de synpunkter, som av länsarkitekten Stenfors framhållits i ämnet, på allt sätt befrämjas vid jorddelningen, men synes det styrelsen, att på frivillighetens väg och under samverkan mellan å ena sidan länsstyrelserna och länsarkitekterna, å andra sidan lantmäteriets ledning och tjänstemän ett jämförelsevis tillfredsställande resultat bör kunna vinnas under övergångstiden till dess den nya jorddelningslagstiftningen för landet träder i kraft. Styrelsen finner en bekräftelse på denna sin åsikt i det uttalande, som gjorts uti länsstyrelsens i Stockholms län här ifrågasvarande framställning, att länsstyrelsens bemödanden att på underhandlingens väg nå de önskemål, som eftersträfvats i berörda hänseende, oftast krönts med framgång.

Lantmäteristyrelsen får vidare framhålla, att enligt styrelsens uppfattning med de föreslagna lagbestämmelserna icke skulle vinnas de syftemål, som avsetts, om ock desamma i viss mån kunde verka i rätt riktning. Man torde nämligen kunna utgå från att, innan förordnande utfärdas om stadsplans upprättande eller om särskilda byggnadsbestämmelsers tillämpning, en tydlig ansats till samhällsbildning måste hava visat sig, da eljest vederbörande länsstyrelse eller länsarkitekt knappast torde fått uppmärksamheten riktad på förhållandet. Dessförinnan kan emellertid en markexploatör redan hava låtit verkställa ägostyckning för försäljning av byggnadstomter eller för samma ändamål försålt områden, som avsöndras, och fastighetsbildningen är sålunda redan ett faktum. Därest denna då icke är verkställd under hänsynstagande till berättigade krav på en lämplig samhällsbildning, blir följden antingen, att efter skedda försäljningar samhället småningom växer fram enligt den olämpliga planen, eller ock att stadsplan förklaras skola upprättas för området och sålunda en ny plan kommer till stånd, vilken mer eller mindre kommer att strida mot den redan befintliga fastighetsbildningen. Då med nuvarande lagstiftning icke kan förhindras, att exploatören försäljer mark enligt den förut verkställda ägostyckningen, kommer trots de föreslagna lagändringarna samma förhållanden att inträffa, som enligt vad länsarkitekten Stenfors i sin skrivelse framhållit nu ofta är fallet, nämligen att av rent humanitära skäl gent emot köparna av dylika styckningslotter eller lägenheter man ej kan förhindra bebyggandet enligt den olämpliga styckningsplanen.

Lantmäteristyrelsen håller därför före, att enda möjligheten att råda bot på missförhållandena är att genom lagbestämmelser förhindra den ur samhällsbildningssynpunkt olämpliga jorddelningen på ett tidigare stadium än vad förslaget avser. Detta kan emellertid icke ske, utan att inskränkning stadgas i den fria jorddelningen, så snart fråga är om exploatering av mark för byggnadsändamål. Beträffande ägostyckning skulle detta kunna ske genom fordran på att styckningsplan skall uppgöras och prövas, innan förordnande utfärdas för lantmätare att verkställa ägostyckningen. I fråga om avsöndring är däremot svårare att finna en lösning, då här förordnande icke erfordras.

En möjligen framkomlig väg skulle kunna vara, att, då fråga är om fastighet, beträffande vilken anledning förefinnes antaga, att ett större

antal avsöndringar därifrån kommer att ske, kartan över fastigheten med plan för exploateringen på anmodan av länsstyrelsen skall av ägaren överlämnas till lantmäterikontoret. Härigenom skulle en prövning av planen kunna verkställas, innan åtminstone något större antal fastigheter hunnit uppkomma. Därest önskvärd ändring i planen icke på frivillighetens väg kunde vinnas, skulle länsstyrelsen då hava möjlighet att hos Kungl. Maj:t göra framställning om förordnande, att stadsplan skall upprättas för området i fråga. Uti underdånig skrivelse den 30 januari 1915 har lantmäteristyrelsen framlagt förslag till ändrad lydelse av bl. a. 21 och 29 §§ i lagen om hemmansklyvning, ägostyckning och jordavsöndring, upptagande jämväl bestämmelser i nyssnämnda riktning, men utslötos dessa i den lagändring, som skedde i samband med tillkomsten av fastighetsbildningslagen.

Uti föreliggande förslag till lag om delning av jord å landet avses emellertid, att såväl ägostyckning som avsöndring skall ersättas med en ny delningsform, avstyckning. Då avstyckning skall verkställas såsom en lantmäteriförrättning, torde här möjlighet kunna finnas, att vinna erforderlig kontroll på att ej olämpliga styckningar för byggnadsändamål komma till stånd. I sådana fall, då upplåtelseavtal ej föreligger, synes, då fråga är om avskiljande för bostadsändamål av nya fastigheter, plan för avstyckningarnas verkställande alltid böra föreligga och prövas, innan avstyckning får ske. Detta har även beaktats i det nya förslaget till lag om delning av jord å landet, där föreskrift härom införts i 19 kap. 1 §. Då upplåtelseavtal däremot redan föreligger, läser det böra åligga förrättningsmannen att bedöma, huruvida samhällsbildning kan tänkas inom överskådlig tid komma till stånd inom det område, där avstyckning avses skola äga rum, samt att, om så är fallet, tydligt angiva detta i protokollet rörande förrättningen och, om avstyckningen anses motverka en ur stadsplane- eller byggnadssynpunkt lämplig utveckling å platsen, vägra verkställa densamma. Möjligen bör även förrättningsmannen tilläggas befogenhet att påfordra uppgörandet av plan för vidare exploatering eller ock rätt att uppskjuta förrättningen för att genom länsstyrelsen få prövat, huruvida plan för bebyggandet bör uppgöras, innan vidare avstyckning inom visst område får äga rum. Föreskrifter i nu antydd riktning torde dock knappast böra utfärdas såsom provisorisk lagstiftning, och finner lantmäteristyrelsen sig icke vara beredd att framlägga förslag i ämnet utan sammanhang med föreliggande förslag till lag om delning av jord å landet.

Av vad lantmäteristyrelsen sålunda anfört, torde framgå att en lagstiftning av den art, som av länsstyrelsen i Stockholms län föreslagits, troligen skulle komma att bliva gällande endast under helt kort tid, möjligen endast ett par år, och att densamma icke är tillfyllest för vinnande av syftet att på ett tidigt stadium i utvecklingen förhindra uppkomsten av fastigheter, som kunna motverka en ur byggnadssynpunkt planmässig samhällsbildning. På grund härav finner lantmäteristyrelsen sig icke kunna tillstyrka förslaget.

Länsarkitekten Stenfors, vilken erhållit tillfälle att taga del av lantmäteristyrelsens nyssnämnda utlåtande, har därefter inkommit med en den 28 februari innevarande år dagtecknad underdånig skrivelse i ärendet. I skrivelsen framhåller Stenfors, att enligt hans uppfattning de av honom omnämnda missförhållandena icke syntes kunna avhjälpas alle-

nast genom åtgärder på jorddelningslagstiftningens område utan att, såsom ock av såväl hans framställning som länsstyrelsens skrivelse framginge, i första hand erfordrades meddelande av föreskrifter rörande byggnadsverksamhetens ordnande. Skäl saknades vid sådant förhållande att uppskjuta vidtagandet av erforderliga åtgärder i avbidan på den nya jorddelningslagstiftningens genomförande. Stenfors anför vidare:

Att den av länsstyrelsen föreslagna lagstiftningen icke är helt tillfyllest, såsom lantmäteristyrelsen förmenar, för vinnande av syftet att på ett tidigt stadium i utvecklingen förhindra uppkomsten av fastigheter, som kunna motverka en ur byggnadssynpunkt planmässig samhällsbildning, synes mig icke, även om styrelsens uppfattning vore riktig, vara skäl till att för närvarande underlåta lagstiftningsåtgärder. Måhända är det möjligt att finna ännu mera tillfyllestvarande lagstiftning. Frågan huruvida det ena lagförslaget är mera tillfyllest än det andra torde emellertid bäst bedömas sedan det någon tid prövats, så mycket mera som erfarenhet nära nog helt saknas på detta lagområde. Lantmäteristyrelsen har ju nu icke heller framlagt något motförslag.

Otvivelaktigt vore det av stort värde att vid den blivande stora lagstiftningen rörande såväl jorddelningar å landet som stadsbyggnadsväsendet erfarenhet vunnits i hithörande avseenden. Länsstyrelsens lagförslag torde möjliggöra en rätt mångsidig sådan erfarenhet.

Till min kännedom har i dagarna kommit att intensiv exploatering till byggnadsfastigheter skall startas å mycket stora områden i Stockholms-trakten. Den växande konkurrensen mellan markexploatorerna driver emellertid fram försäljningsmetoder, som mera än förut äro ägnade att blottställa de sammhälleliga intressena. Det har visat sig att de hän-synslösaste affärsbedrivarna ej sällan få överhanden över dem som sköta försäljningen på ett samhällsmässigt sätt. I brist på lagstiftning bli de goda företagen överflyglade av de sämre och måste så sakta släppa efter på de bättre föresatserna. I länet finnas talrika exempel på huru inom en och samma samhällsbildning kärnan skötes omsorgsfullt av ett exploateringsföretag, men runt om uppstår tomtjobberi, som föranleder i viss mån illojal konkurrens samt olämpligt planlagt eller planlöst bebyggande.

Funnes möjlighet att tillämpa likartade föreskrifter å styckningsområdena skulle sådana missförhållanden icke uppstå eller åtminstone ej bliva så svårtartade.

Jämväl förenämnda förening har i anledning av lantmäteristyrelsens utlåtande inkommit med ännu en underdånig skrivelse, däri föreningen vidhåller sin hemställan om de ifrågasatta lagstiftningsåtgärdernas vidtagande.

Vid övervägande av frågan om vidtagande av åtgärder till förebyggande av olämplig jorddelning i sådana fall, där jorddelningen utgör ett led i en begynnande eller fortgående samhällsbildning, torde man böra utgå från att fullständig trygghet mot missförhållanden av ovan anmärkta art på ifrågavarande område icke står att vinna. Man torde få nöja sig med att söka dels så långt möjligt på lagstiftningens väg befordra genomförande av en sund fastighetsbildning dels ock upplysningsvis genom ve-

Departements-
chefen.

derbörande förrättningsmän i allmänhetens medvetande inskräpa, att på sådan jorddelning, som ovan omnämnts, ur allmän synpunkt måste ställas vissa krav, vilka icke få eftersättas. På den sålunda angivna vägen torde ej obetydliga resultat stå att vinna. Objektivt påvisbara skäl till ingripande saknas icke. Att missförhållanden hava rätt och fortfarande råda beträffande jorddelning för samhällsbildning, särskilt i närheten av de större städerna i riket, torde av ingen förnekas; åtskilliga företeelser i trakten av huvudstaden tala här sitt tydliga språk. Liknande erfarenheter föreligga jämväl på åtskilliga andra håll inom landet.

Väl kan det ligga nära till hands att, såsom lantmäteristyrelsen förordat, söka lösa hithörande spörsmål i samband med genomförandet av den planerade nya jorddelningslagstiftningen. Konstruktionen av det jorddelningsinstitut, som, därest i ämnet föreliggande lagförslag varder upphöjt till lag, torde komma till användning vid jorddelning för samhällsbildning, synes underlätta vidtagandet av i samband med sådan jorddelning erforderliga kontrollåtgärder. Det är ock min livliga förhoppning, att förslag till ny lagstiftning om delning av jord å landet skall kunna framläggas för nästkommande års riksdag. Emellertid lärer, även om förslaget vinner riksdagens bifall, åtskillig tid förflyta, innan den sålunda antagna lagen kan tänkas träda i kraft. Åtskilliga administrativa och instruksionsbestämmelser måste utarbetas i anledning av den nya lagens stadganden; troligen kan den nya lagstiftningen, även om den genomföres vid 1925 års riksdag, icke börja tillämpas tidigare än från och med år 1927. Då enligt mitt förmenande ett snabbt ingripande mot de i förevarande ärende påtalade missförhållandena är av nöden, anser jag mig icke böra uraktlåta att föreslå vidtagande av lagstiftningsåtgärder i sådant syfte, låt vara att de bestämmelser, vilka kunna komma till stånd, sannolikt erhålla allenast en tämligen kort giltighetstid, åtminstone sådana de nu formuleras.

Beträffande frågan vilka föreskrifter till förebyggande av omförmälda missförhållanden böra vidtagas, ansluter jag mig i sak i det stora hela till vad länsarkitekten Stenfors och länsstyrelsen i Stockholms län därutinnan föreslagit. Rent lagtekniskt anser jag mig emellertid böra i viss mån avvika från de framlagda förslagen. För en mindre skiljaktighet i sak skall jag nedan närmare redogöra.

Såväl länsstyrelsen som Stenfors hava tänkt sig, att till 1 kap. 46 § i lagen om fastighetsbildning i stad skulle fogas ett stadgande, enligt vilket Konungen erhöle bemyndigande att jämväl för område å den egentliga landsbygden meddela förordnande, varom i andra stycket av sistnämnda paragraf sägs. Då härvid uppenbarligen avses sådant område, varom i 42 § första stycket av nämnda kapitel talas, samt den omförmälda åtgärden givetvis är avsedd att tillgripas, då av en eller annan anledning förordnande om upprättande av stadsplan för dylikt område tills vidare ej anses böra meddelas, synes en dylik föreskrift lämpligen hava sin plats i

sistnämnda paragraf. Vilken innebörd särskilda föreskrifter med avseende å byggnadsverksamhetens ordnande inom visst område praktiskt taget skola äga, låter sig givetvis icke generellt angivas. Ej sällan lära emellertid dylika föreskrifter till sin materiella innebörd komma ganska nära sådan byggnadsplan, som enligt föreliggande förslag till ny stadsplanlag i vissa fall skall för område å landet upprättas.

Initiativ till ävägabrbringande av åtgärd, som ovan förordats, synes böra tillkomma Kungl. Maj:ts befallningshavande ävensom ägare av jord inom det område, om vilket fråga är. Vederbörande har salunda att överväga, huruvida i det föreliggande fallet initiativ bör tagas för åstadkommande av stadsplan eller om det måhända är lämpligare att söka utverka särskilda föreskrifter med avseende å byggnadsverksamhetens ordnande.

Innan föreskrifter, varom nyss är sagt, meddelas, bör givetvis undersökas, huru den lokala opinionen ställer sig till frågan. Kommunalfullmäktige, eller, där sådana ej finnas, kommunalstämman, böra få därom yttra sig, likaså bör genom länsstyrelsens försorg sammanträde med befolkningen inom området hållas samt dess mening i ärendet inhämtas.

Länsstyrelsen och Stenfors hava ansett vissa tillägg böra göras dels till lagen den 12 maj 1917 om tillägg till 1896 års lag om hemmansklyvning, ägostyckning och jordavsöndring, dels ock till 21 § i sistnämnda lag. I sak anser jag mig kunna biträda härutinnan föreslagna bestämmelser, dock med visst undantag. Nämnda bestämmelser avse, bl. a., att, där Konungen förordnat om upprättandet av stadsplan för visst område å landet, vad i 5 kap. 8 § första stycket av lagen om fastighetsbildning i stad finnes stadgat skall äga motsvarande tillämpning beträffande ägostyckning och jordavsöndring inom området. Innebörden av ett dylikt stadgande skulle bliva förbud mot verkställande av ägostyckning och jordavsöndring på det sätt, att därigenom försvärades genomförandet av stadsplanen, om vars innehåll man emellertid ännu ingenting vet, eller indelningen i tomter av kvarteren, vilkas läge och utsträckning likaledes äro okända. En föreskrift av dylikt innehåll lärer svårigen kunna tillmätas egentlig praktisk betydelse. Däremot torde lämpligen kunna, på sätt ock föreslagits, stadgas, att, där förordnande meddelats om upprättande av stadsplan, jorddelning, varom ovan sagts, ej må så verkställas att markens ändamålsenliga bebyggande försvåras. Detsamma synes böra gälla, där Konungen för visst område meddelat särskilda föreskrifter med avseende å byggnadsverksamhetens ordnande. I detta fall torde man emellertid böra gå ett steg längre; även om det ej direkt kan påvisas, att genom ifrågasatt jorddelning markens ändamålsenliga bebyggande försvåras, lärer delningen icke böra få komma till stånd i händelse föreskrift, varom ovan talats, därigenom motverkas.

I anslutning till vad ovan anförts har jag låtit inom justitiedepartementet utarbeta förslag till lag om ändrad lydelse av 1 kap. 42 § i lagen den 12 maj 1917 om fastighetsbildning i stad, förslag till lag om

ändrad lydelse av lagen den 12 maj 1917 om tillägg till lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyvning, ägostyckning och jordavsöndring samt förslag till lag om ändrad lydelse av 21 § i nämnda lag den 27 juni 1896.»

Departementschefen uppläser här efter omförmälda tre lagförslag av den lydelse, bilagor till detta protokoll utvisa, samt hemställer att för det ändamål, § 87 regeringsformen omförmäler, lagrådets utlåtande över förslagen måtte genom utdrag av protokollet inhämtas.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täckes Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall.

Ur protokollet:

N. Cervin.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 1 kap. 42 § i lagen den 12 maj 1917 (nr 269) om fastighetsbildning i stad.

Härigenom förordnas, att 1 kap. 42 § i lagen den 12 maj 1917 (nr 269) om fastighetsbildning i stad skall i nedan angivna del erhålla följande ändrade lydelse:

42 §.

Är — — — lov.

Framställning — — — hörd.

Sedan — — — området.

Finnes stadsplan för område, varom i första stycket förmäles, tills vidare icke böra upprättas, men prövas behov av särskilda föreskrifter med avseende å byggnadsverksamhetens ordnande inom området föreligga, må Konungen meddela sådana föreskrifter. Framställning om meddelande av dylika föreskrifter göres av Konungens befallningshavande eller av ägare av jord inom området. Innan föreskrifter, varom nu är sagt, meddelas, skola kommunalfullmäktige i orten eller, där sådana ej finnas, kommunalstämman så ock befolkningen inom området genom Konungens befallningshavandes försorg erhålla tillfälle att yttra sig i ärendet.

Denna lag skall träda i kraft den 1 juli 1924.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av lagen den 12 maj 1917 (nr 274) om tillägg till lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyvning, ägostyckning och jordavsöndring

Härigenom förordnas, att lagen den 12 maj 1917 (nr 274) om tillägg till lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyvning, ägostyckning och jordavsöndring skall erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

I fråga — — — ordförande.

2 §.

Har Konungen jämlikt 1 kap. 42 § första stycket i lagen om fastighetsbildning i stad eller motsvarande äldre bestämmelse förordnat, att stadsplan för visst område skall upprättas, må ägostyckning inom det område icke ske på sådant sätt, att markens ändamålsenliga bebyggande försvåras.

Lag samma vare beträffande ägostyckning inom område, i fråga om vilket Konungen jämlikt sista stycket av förenämnda paragraf meddelat särskilda föreskrifter med avseende å byggnadsverksamhetens ordnande, och skall härjämte i fråga om ägostyckning inom sådant område vad i 5 kap. 8 § andra stycket i lagen om fastighetsbildning i stad finnes stadgat äga motsvarande tillämpning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1924, men gäller ej förrättning, vartill förordnande meddelats dessförinnan, ej heller beträffande ägostyckning, som avses i 3 § av lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyvning, ägostyckning och jordavsöndring, där avtalet om överlåtelsen skett före denna lags ikraftträdande.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 21 § i lagen den 27 juni 1896 (nr 41) om hemmans-
klyvning, ägostyckning och jordavsöndring.

Härigenom förordnas, att 21 § i lagen den 27 juni 1896 (nr 41) om hemmansklyvning, ägostyckning och jordavsöndring, sådant detta lagrum lyder enligt lag den 12 maj 1917 (nr 273), skall i nedan angivna del erhålla följande ändrade lydelse:

21 §.

Jordområde — — — bestämt.

Avhandling — — — avsöndringen.

Innan — — — inhämtas.

I fråga — — — befallningshavande.

Har Konungen jämlikt 1 kap. 42 § första stycket i lagen om fastighetsbildning i stad eller motsvarande äldre bestämmelse förordnat, att stadsplan för visst område skall upprättas, må avsöndring inom det område icke ske på sådant sätt, att markens ändamålsenliga bebyggande försvåras. Lag samma vare beträffande avsöndring inom område, i fråga om vilket Konungen jämlikt sista stycket av förenämnda paragraf meddelat särskilda föreskrifter med avseende å byggnadsverksamhetens ordnande, och skall härjämte i fråga om avsöndring inom sådant område vad i 5 kap. 8 § andra stycket i lagen om fastighetsbildning i stad finnes stadgat äga motsvarande tillämpning.

Önskar — — — kartan.

Denna lag skall träda i kraft den 1 juli 1924, men gäller ej beträffande avsöndring, som skett före sistnämnda dag.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 20 mars 1924.

Närvarande:

justitierådet SUNDBERG,
regeringsrådet THULIN,
justitierådet STENBERG,
justitierådet KÔERSNER.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet den 14 mars 1924, hade Kungl. Maj:t förordnat, att för det ändamål, § 87 regeringsformen omförmåler, lagrådets utlåtande skulle inhämtas över upprättade förslag till lag om ändrad lydelse av 1 kap. 42 § i lagen den 12 maj 1917 (nr 269) om fastighetsbildning i stad, lag om ändrad lydelse av lagen den 12 maj 1917 (nr 274) om tillägg till lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyvning, ägostyckning och jordavsöndring samt lag om ändrad lydelse av 21 § i lagen den 27 juni 1896 (nr 41) om hemmansklyvning, ägostyckning och jordavsöndring.

Förslagen, som finnas bilagda detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av hovrättsrådet Bertil Wieselgren.

Följande yttranden avgåvos.

Thulin, Stenberg och Kôersner:

I det föreslagna fjärde stycket i 42 § av fastighetsbildningslagen torde böra inflyta föreskrift, att jordägare, som ej själv är sökande, skall höras innan byggnadsföreskrifter, varom där sägs, meddelas.

Lagrådet:

Till förebyggande av att de föreslagna lagändringarna under tiden före lagarnas ikraftträdande eluderas genom överlåtelse för ägostyckning enligt 3 § i lagen den 27 juni 1896 eller avsöndringar torde de föreslagna övergångsbestämmelserna böra ändras så, att för den nya lagstiftningens tillämpning å överlåtelse och avsöndringar bestämmes en tidigare dag än den, då lagarna skola träda i kraft.

I övrigt lämnades de remitterade förslagen utan anmärkning.

Ur protokollet:
Erik Ölander.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Kunglig Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stock-
holms slott den 21 mars 1924.*

Närvarande:

Statsministern TRYGGER, ministern för utrikes ärendena friherre MARKS VON WÜRTEMBERG, statsråden MALM, EKEBERG, BESKOW, MALMROTH, HASSELROT, STRIDSBERG, LÜBECK, CLASON, WOHLIN, PETTERSSON.

Departementschefen, statsrådet Ekeberg, anmäler lagrådets den 20 mars 1924 givna utlåtande över till lagrådet den 14 i nämnda månad remitterade förslag till lag om ändrad lydelse av 1 kap. 42 § i lagen den 12 maj 1917 om fastighetsbildning i stad, förslag till lag om ändrad lydelse av lagen den 12 maj 1917 om tillägg till lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyvning, ägostyckning och jordavsöndring samt förslag till lag om ändrad lydelse av 21 § i nämnda lag den 27 juni 1896.

Efter att hava redogjort för utlåtandets innehåll anför departementschefen, att han med anledning av de av lagrådet eller dess flesta ledamöter gjorda erinringar låtit vidtaga ändring beträffande förslaget till ändrad lydelse av 1 kap. 42 § i lagen om fastighetsbildning i stad ävensom i de föreslagna lagarnas promulgationsbestämmelser.

Departementschefen uppläser här efter de sålunda ändrade lagförslagen och hemställer, att desamma måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Oskar Adelson.